

การนักทุทางกับกฎหมาย

นายวินัย ศรีภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิตศาสตร์

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-108-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013729

17358450

Strike and The Law

Mr. Winit Sripinyo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวขอวิทยานิพนธ์

การนัดหยุดงานกับกฎหมาย

โดย

นายวินิตย์ ศรีภูมิโญ

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. ไชยศิษฐ์ พิพัฒนกุล

และรองศาสตราจารย์ สุดาศิริ เอียงพูลอนนา

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....*วันวัน*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*อธิการบดีจุฬาฯ*..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ใจวิไลกุล)

.....*น.ส.อรุณรัตน์ วิลาวรรณ*..... กรรมการ

(อาจารย์ เกษมลันด์ วิลาวรรณ)

.....*ดร.สุรัชัย มนัสไพศาล*..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชัย มนัสไพศาล)

.....*ดร.ไชยศิษฐ์ พิพัฒนกุล*..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. ไชยศิษฐ์ พิพัฒนกุล)

.....*ดร.สุดาศิริ เอียงพูลอนนา*..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ สุดาศิริ เอียงพูลอนนา)

หัวขอวิทยานิพนธ์	การนัดหยุดงานกับกฎหมาย
ชื่อนิสิต	นายวินิตย์ ศรีภิญโญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ไพบูลย์ พิพัฒนกุล
ภาควิชา	รองศาสตราจารย์ สุตาศิริ เอชบูลอโน
ปีการศึกษา	นิติศาสตร์
	2529

บทคัดย่อ

ก่อนที่จะมีกฎหมายรับรองสิทธิในการนัดหยุดงานนั้นถือว่า การนัดหยุดงานเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายจ้างแรงงานและยังเป็นความผิดทางอาญาอีกด้วย หลังจากการปฏิริวติอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 19 ได้เกิดความคิดว่าบัญชีเรื่องลัญญาจ้างแรงงาน ไม่ได้ให้ความคุ้มครองลูกจ้างอย่างเพียงพอ เพราะแม้ลูกจ้างจะมีเสรีภาพที่จะตกลงเกี่ยวกับข้อความในสัญญาจ้างแรงงาน แต่ความตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเป็นความตกลงของบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่เสมอภาคกัน ลูกจ้างจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ กฏหมายของประเทศไทย ฯ จึงยอมรับสิทธิ์นัดหยุดงานของลูกจ้างทั่วไป ให้อำนาจต่อรองของลูกจ้างทั้ง เที่ยมกับนายจ้าง

ถึงแม้ว่ากฎหมายจะยอมรับสิทธิ์นัดหยุดงานของลูกจ้างก็ตาม แต่การใช้สิทธิ์นัดหยุดงานก็มีข้อจำกัดและหลักเกณฑ์หลายประการที่ลูกจ้างต้องปฏิบัติตาม การนัดหยุดงานที่ฝ่าฝืนข้อจำกัดและหลักเกณฑ์ที่ยอมรับกันถือว่า เป็นการนัดหยุดงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การนัดหยุดงานมีใช้เป็นการเดิกสัญญาจ้างแรงงาน แต่การนัดหยุดงานเป็นเพียงวิธีการที่ลูกจ้างใช้เป็นการชั่วคราว เพื่อสนับสนุนข้อเรียกร้องของตน โดยมีเจตนาว่า เมื่อได้มีการตกลงกันแล้วก็จะกลับเข้าทำงานร่วมกับนายจ้างต่อไป ดังนั้นในระหว่างการนัดหยุดงานความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างจึงยังมิได้สิ้นสุดลง นายจ้างกับลูกจ้างยังคงมีสิทธิ์และหน้าที่บางประการที่ต้องปฏิบัติต่อกันตามกฎหมายอยู่ การมุ่งทำลายอีกฝ่ายหนึ่งหรือการก่อให้เกิดความเสียหายแก้อีกฝ่ายหนึ่งอย่างร้ายแรงนั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แม้จะมีกฎหมายห้ามลูกจ้างนัดหยุดงาน แต่เมื่อลูกจ้างถูกบีบคั้นจากบัญหาทางเศรษฐกิจ และไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไข ลูกจ้างก็ยอมละเมิดกฎหมายโดยร่วมกันนัดหยุดงาน ดังนั้นจะห้ามการนัดหยุดงานโดยกฎหมายมิได้ และแม้จะลงโทษผู้นัดหยุดงานไปแล้วก็มิใช่ว่าจะป้องกันการนัดหยุดงานได้โดยสิ้นเชิง การที่พระราชนักุณฑิรงานล้มพันธ์ พ.ศ. 2518 บอมรับสิทธิ์นัดหยุดงานของลูกจ้าง เมื่อเกิดข้อพิพาทแรงงานที่คล่องกันไม่ได้ จึงเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายของนานาอารยประเทศ

การนัดหยุดงานมีข้อจำกัดและหลักเกณฑ์หลายประการที่ลูกจ้างต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากการนัดหยุดงานมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่นายจ้างและลูกจ้างเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดความเสียหาย และเกิดความไม่สงบสุขแก่ประชาชนส่วนรวมด้วย ดังนั้นการนัดหยุดงานที่ชอบด้วยกฎหมายจึงต้องกระทำภายใต้หลักเกณฑ์ดัง ๆ ดังนี้

1. หลักความมั่นคงปลอดภัยของชาติและความสงบสุขของประชาชน หลักดังกล่าว ทำให้มีการออกกฎหมายจำกัดสิทธิ์นัดหยุดงานของลูกจ้างในกิจการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อความสงบสุขของประชาชน เช่น การประปา การไฟฟ้า การโทรศัพท์ เป็นต้น

2. หลักรักษาหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง หรือหน้าที่รักษาสันติ หลักการดังกล่าวถือว่าระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลบังคับใช้อยู่ ลูกจ้างจะนัดหยุดงานไม่ได้

3. หลักความเป็นธรรมทางสังคม ตามหลักการนี้ลูกจ้างจะนัดหยุดงานโดยต้องเป็นการกระทำเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง โดยต้องกระทำด้วยกรรมที่นายจ้างของตน และนายจ้างสามารถตอบสนองข้อเรียกร้องได้ การนัดหยุดงานจะต้องเป็นมาตรการสุคท้ายที่จะนำมายใช้ โดยต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน

* วิทยานิพนธ์นี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับวิัฒนาการของกฎหมายการนัดหยุดงาน, การจำกัดสิทธิ์นัดหยุดงาน, รูปแบบของการนัดหยุดงานทั้งที่ชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมาย, ขอบเขตของการใช้สิทธิ์นัดหยุดงาน, สิทธิ์หน้าที่และความรับผิดชอบของนายจ้าง ลูกจ้างอันเนื่องมาจากการนัดหยุดงานรวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนัดหยุดงาน เพื่อเป็นแนวทางให้ลูกจ้างและนายจ้างสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และอาจเป็นแนวทางให้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บัญหาการนัดหยุดงานจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือ นายจ้างและลูกจ้าง นายจ้างและลูกจ้างต้องเข้าใจและยอมรับสิทธิของกันและกันด้วยความจริงใจ นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าน้ำที่ของรัฐในการระงับข้อพิพาทแรงงาน และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการแรงงานสัมพันธ์ให้แก่นายจ้างและลูกจ้างอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องก็มีส่วนช่วยให้บัญหาการนัดหยุดงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายลดน้อยลง

Thesis Title

Strike and the Law

Name _____

Mr. Winit Sripinyo

Thesis Advisor

Professor Dr.Paisit Pipattanakul

Associate Professor Sudasiri Hengpultana

Department

Law

Academic year

1986

Abstract

Before the right to strike was legally recognized, strikes were criminal and breach of the labor contract. After the end of nineteenth century, industrial revolution, people considered the provisions of hire of service did not protect sufficiently employees, although the employee had the unlimited freedom to conclude the aforesaid contract prescribing the rights and the obligations between both parties, the agreement between employer and employee was made on an unequal status. Due to the disadvantage of the employee, there were movements in many countries to write a labor law to guarantee the rights to strike and this right authorized the employee to have a more bargaining position.

although the labor law permits the right to strike but it must be done with some limitations on the person who violates the regulation would render to unlawful stopping work. Quitting work is not the measure to terminate the working agreement. The main purpose of quitting work is to force employer to respond to employee's demand upon him. When the dispute is settled, employee can come back to work. During the striking process, the relationship between the employer and employee does not come to an end, the two parties interact with reciprocity of rights and obligations provided by the law. Any antagonistic behavior is considered unlawful.

Even if the law forbids the employee to strike, he may violate the law relating to quit work because of economic problems occurring to him and he can not receive suitable remedy to take problems. Therefore, one can consider that law can not prohibit the employee to strike. It is the reasonable reality of the Labor Relation Act 1975 to recognize the right to strike, the employee can strike when the dispute arise from the conditions concerning the collective bargaining agreement.

Strike is not only render the loss of profit to the employer and the employee but also the infringement of public security so that stopping work must be deal with these regulations :

1. The principle of the security and the welfare of people. It creates the provisions on the limitations upon the right to strike in specific performance, i.e., waterworks, electrical, telephone, etc.
2. The principle of preserving collective bargaining agreement or maintaining peaceful conditions. It holds that the employee could not quit work during collecting bargaining being still in force.
3. The principle of justice in society. According to this principle, the employee can strike in accordance with the modification on the hire of service. The employee must directly enforce this measure to their employers and the latter can accede to their demands. Its application must be the final measure to respond to their requirements and the employee must operate in accordance with purview prescribing by the law.

This thesis intends to study the development of law relating to strike, the limitations upon the stopping work, forms of strike, the rights and obligations of both parties, the liability of employer and employee in this sphere and the effect of strikes. In addition, the paper is aimed to find solutions for illegal strikes and purpose some recommendation on lawful strike. Finally, it may be the guideline to revise or amend the provisions concerning quitting work in Thai law.

The problem of stopping work may be extend or descend according to the attitude of employer and employee. Both parties must consider and recognize their rights in the cordial way. Moreover, the state official must focus on the confrontations between the two parties to settle labor dispute. In order to get rid of unlawful strike, we have to disseminate knowledge of labor relationship law in continuity and efficient method.

กิจกรรมประจำปี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากท่านผู้มีพระคุณหลายท่าน คือ ท่านอาจารย์ ดร. ไพเศษฐ พิพัฒนกุล ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการเขียนและตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ สุภาศิริ เง่งพูลอโน อาจารย์ที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่งได้กรุณาให้แนวทางคำแนะนำ และตรวจสอบแก้วิทยานิพนธ์ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษา ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงมาก ณ ที่นี่

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ประลักษณ์ ใจวิไลกุล ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์และเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ เกษมสันต์ วิลาวรรณ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภชัย มนัสไพบูลย์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์และรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดกรมแรงงานและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกระทรวงบุติธรรมที่กรุณาให้ยืมหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้อ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ พรเทพ วิชิตชลชัย ที่กรุณาช่วยตรวจสอบ แก้ บทคัดย่อภาษาอังกฤษให้

ท้ายที่สุดขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้ที่ช่วยเหลือผู้เขียน ซึ่งมิได้กล่าวถึง ณ ที่นี่ ที่มีล้วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงความคิดเห็นอย่างมุ่งหมาย.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิจกรรมประจำ	๗
สารบัญตาราง	๘
บทนำ	๑

บทที่

1. วิจัยการ แนวความคิดและกฎหมายเกี่ยวกับการนักทุตงาน	6
วิจัยการและแนวความคิดทั่วไป	6
1. สมัยก่อนการปฏิรูปสากลกรรม	6
2. การปฏิรูปสากลกรรม	7
3. ลักษณะธุรกิจเสรีนิยม	8
4. ลักษณะธุรกิจสังคมนิยม	10
5. แนวความคิดประชาธิปไตย	12
5.1 แนวความคิดทางเศรษฐกิจ	12
5.2 แนวความคิดทางการปกครอง	12
5.3 แนวความคิดทางศาสนา	13
6. ทฤษฎีประชาธิปไตยทางอุดมสากลกรรม	13
7. แนวความคิดในระดับระหว่างประเทศ	14
7.1 อนุสัญญาระหว่างองค์การแรงงานระหว่างประเทศ	14
7.2 ปฏิญญาสากระหว่างสหภาพ	15
8. การซ่อมแซมของลูกจ้าง	15
8.1 ระบบเวลาการรวมตัวกันเป็นสมาคมอาชีพ	16
8.2 ระบบการห้ามการรวมกลุ่มของลูกจ้างและนายจ้าง	17

8.2.1	แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม	17
8.2.2	กฎหมายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มในฝรั่งเศส	19
8.2.3	กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามการรวมกลุ่มในอังกฤษ ..	19
8.2.4	กฎหมายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มในสหรัฐอเมริกา...	20
8.3	ระบบการยกเลิกการห้ามการรวมกลุ่ม	21
8.3.1	ประเทศฝรั่งเศส	21
8.3.2	ประเทศอังกฤษ	22
8.3.3	ประเทศสหรัฐอเมริกา	24
8.4	การแทรกแซงของรัฐเพื่อคุ้มครองลูกจ้างและลูกจ้าง ..	24
8.4.1	แนวความคิดทั่วไป	24
8.4.2	กฎหมายเกี่ยวกับการนัดหยุดงานในประเทศไทย อังกฤษ	25
8.4.3	กฎหมายเกี่ยวกับการนัดหยุดงานในประเทศไทย ฝรั่งเศส	28
8.4.4	กฎหมายเกี่ยวกับการนัดหยุดงานในประเทศไทย อเมริกา	28
✓	วิัฒนาการและแนวความคิดเกี่ยวกับการนัดหยุดงานในประเทศไทย ...	30
1.	ระบบเวลา ก่อนออกพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499	30
1.1	ระบบเวลา ก่อนจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	30
1.2	ระบบเวลาหลังจากประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์	32
2.	ระบบเวลาตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 - 2501	37
2.1	พระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499	37
2.2	ประกาศคณะกรรมการประกาศฉบับที่ 19	40
3.	ระยะเวลาหลังจากมีการยกเลิกพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 (2501 - 2515)	40

หน้า

3.1	พระราชบัญญัติกำหนดวิธีระงับข้อพิพาทแรงงาน พ.ศ. 2508	41
3.2	ประกาศคณะกรรมการประกาศปฏิรูปวิธีจัดบัญชี 103	42
4.	ระยะเวลาผ่อนคลายให้สิทธิสูงจ้างรวมกันเป็นสามาคม และการใช้สิทธินัดหยุดงาน (พ.ศ. 2516 – 2519)	42
4.1	การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	42
4.2	การนัดหยุดงาน	42
4.3	พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518	44
4.4	ประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ข้อพิพาทแรงงานเข้าสู่ การขึ้นศาล	44
5.	ระยะเวลาห้ามใช้สิทธินัดหยุดงาน (2519 – 2524)	45
5.1	การเคลื่อนไหวให้ยกเลิกการห้ามสูงจ้างนัดหยุดงาน	45
5.2	สิทธิการนัดหยุดงาน	45
	องค์กรของสูงจ้าง	46
✓ 2.)	การใช้สิทธินัดหยุดงาน	54
	มูลเหตุของการนัดหยุดงาน	54
✓ 1.	มูลเหตุจากข้อพิพาทแรงงาน	54
1.1	ข้อพิพาทแรงงานเกี่ยวกับผลประโยชน์	54
1.2	ข้อพิพาทแรงงานเกี่ยวกับสิทธิ	55
1.3	ข้อพิพาทจากการกระทำอันไม่เป็นธรรม	55
1.4	ข้อพิพาทแรงงานเพื่อการรับรอง	56
✓ 2.	มูลเหตุทางการเมือง	58
3.	มูลเหตุทางอ้อมที่ทำให้เกิดการศัดสินใจนัดหยุดงาน	58
3.1	บรรยายกาศทางการเมือง	58
3.2	การยอมรับความเสมอภาคในการร่วมเจรจาต่อรอง	59
3.3	การเลียนแบบและการเปรียบเทียบ	59
3.4	กองทุนสำหรับการนัดหยุดงาน	60

3.5 การศึกษาสภาพของสุกจัง	60
3.6 เชื่อผู้นำ	61
สิทธิบัตรนักทฤษฎางาน	62
(1) การตัดสินใจนักทฤษฎางาน	63
1.1 การตัดสินใจนักทฤษฎางานโดยทั่วไป	63
1.2 อำนาจของสหภาพแรงงาน ในการเรียกให้สมาชิก นักทฤษฎางาน	64
1.3 การออกแบบลงคะแนนก่อนการนัดทฤษฎางาน	64
1.4 การตัดสินใจนักทฤษฎางานตามกฎหมายไทย	66
(2) การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางาน	67
2.1 กิจการที่ไม่อู่ในข่ายบังคับของกฎหมายและกิจการที่ห้าม นักทฤษฎางาน	68
2.1.1 กิจการที่ห้ามนักทฤษฎางานในประเทศไทย	68
2.1.2 กิจการที่ห้ามนักทฤษฎางานในสหรัฐอเมริกา	69
2.1.3 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานในญี่ปุ่น	70
2.1.4 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานในฟิลิปปินส์	72
2.1.5 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานในสิงคโปร์	74
2.1.6 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานในมาเลเซีย	76
2.1.7 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานในประเทศไทย	79
2.1.7.1 กิจการที่ไม่อู่ในข่ายบังคับของ กฎหมาย	79
2.1.7.2 กิจการที่อู่ในข่ายของกฎหมาย และ สุกจังไม่มีสิทธิบัตรนักทฤษฎางาน	82
2.1.7.3 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานโดย การบังคับซึ่ขาด	82
2.1.7.4 การจำกัดสิทธิบัตรนักทฤษฎางานโดยประกาศ ให้อ้อมพิพาทแรงงานเข้าสู่การซึ่ขาด .	84

2.1.7.5 การจำกัดสิทธิ์นักทุกงานโดยการห้าม แจ้งข้อเรียกร้อง	87
✓ 2.1.8 ผู้มีสิทธิ์นักทุกงาน	88
2.1.8.1 ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง .	88
2.1.8.2 ลูกจ้างประจำ	91
2.1.8.3 ลูกจ้างทดลองงาน	92
2.1.8.4 ลูกจ้างชั้นผู้บังคับบัญชา	96
2.1.8.5 ลูกจ้างชั่วคราว	98
2.1.8.6 ลูกจ้างในกิจการที่มิได้มีวัตถุประสงค์ แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ	99
2.1.8.7 ลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน ...	100
2.1.8.8 ลูกจ้างเกษตรกรรมชั่วคราว	101
✓ 3. รูปแบบของการนักทุกงาน	103
รูปแบบของการนักทุกงานโดยทั่วไป	103
1. การนักทุกงานโดยตรง	103
2. การนักทุกงานชั้นที่สอง	105
รูปแบบของการนักทุกงาน พิจารณาในด้านของกฎหมาย	105
1. การนักทุกงานที่ชอบด้วยกฎหมาย	105
1.1 ผู้มืออำนวยการนักทุกงาน	105
1.2 การรักษาหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างงานหรือ หน้าที่รักษาสันติ	106
1.3 วิธีนักทุกงานที่ยอมรับโดยกฎหมาย	106
1.4 วัตถุประสงค์ของการนักทุกงาน	107
1.4.1 สภาพการจ้างและสิทธิ์จัดการของนายจ้าง	107
1.4.1.1 สภาพการจ้างและสิทธิ์จัดการของนาย นายจ้างตามกฎหมายของต่างประเทศ	109

1.4.1.2 สภาพการจ้างและสิทธิจัดการของ นายจ้างตามกฎหมายไทย	113
1.5 ความเป็นธรรมทางลังคม.....	116
1.6 ขั้นตอนการนัดหยุดงาน	121
1.6.1 ขั้นตอนการนัดหยุดงานในต่างประเทศ	121
1.6.1.1 การแจ้งข้อเรียกร้อง	121
1.6.1.2 การไกล์เกลี่ย ประเมินประเมินผลและการ ซื้อขายพิพาทแรงงาน	124
1.6.1.3 การแจ้งล่วงหน้าก่อนการนัดหยุดงาน	129
1.6.2 ขั้นตอนการนัดหยุดงานในประเทศไทย	131
1.6.2.1 การแจ้งข้อเรียกร้อง	131
1.6.2.2 การไกล์เกลี่ยและการซื้อขาย	146
1.6.2.3 การแจ้งล่วงหน้าก่อนการนัดหยุดงาน	147
2) การนัดหยุดงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	149
รูปแบบของการนัดหยุดงานตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	149
/ 1. การนัดหยุดงานอย่างกะทันหัน	149
/ 2. การนัดหยุดงานอย่างผิดหลักเกณฑ์หรือการนัดหยุดงานอย่างไม่เป็น ทางการ	159
3. การนัดหยุดงานผ่ามีนข้อหักลงร่วม	152
3.1 การนัดหยุดงานผ่ามีนข้อหักลงร่วมในต่างประเทศ	152
3.2 การนัดหยุดงานผ่ามีนข้อหักลงร่วมกับสภาพการจ้างตาม กฎหมายไทย	154
3.2.1 การนัดหยุดงานก่อนข้อหักลงร่วมกับสภาพการจ้าง สิ้นสุดลง	154
3.2.2 การนัดหยุดงานระหว่างที่ข้อหักลงร่วมกับสภาพ การจ้าง มีผลบังคับต่อไปอีก 1 ปี	155

3.2.3 การนัดหยุดงานเนื่องจากนายจ้างฝ่าฝืนข้อตกลง .	156
/ 4. การนัดหยุดงานเนื่องจากการกระทำอันไม่เป็นธรรม	159
4.1 การนัดหยุดงานเนื่องจากนายจ้างกระทำการอันไม่เป็นธรรม ต่อสูกจ้าง	159
4.2 การนัดหยุดงานเนื่องจากสภาพแรงงานกระทำการ อันไม่เป็นธรรมต่อนายจ้าง	161
5. การนัดหยุดงานเพื่อการรับรอง	163
/ 6. การนัดหยุดงานเนื่องจากความขัดแย้งในขอบอำนาจระหว่างสภาพ แรงงาน	165
/ 7. การนัดหยุดงานโดยลูกจ้างไม่ยอมออกจากการที่ทำงาน	168
/ 8. การเมืองงานหรือแก้ลังทำงานให้ช้าลง	170
/ 9. การนัดหยุดงานเนื่องจากเห็นใจเพื่อนคนงานด้วยกัน	171
9.1 การนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจลูกจ้างอื่นตาม กฎหมายต่างประเทศ	173
9.1.1 การนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจลูกจ้างอื่น ตามหลักกฎหมายอังกฤษ	173
9.1.2 การนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจตามกฎหมาย ของสหราชอาณาจักร	174
9.1.3 การนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจตามกฎหมาย ไทย	175
/ 10. การนัดหยุดงานทั่วไป	177
การบังคับกันทางด้านแรงงานอันเนื่องมาจากการนัดหยุดงาน	178
1. การปิดกั้น	178
1.1 การปิดกั้นระหว่างการนัดหยุดงาน	178
1.1.1 ลักษณะของการกระทำ	178
1.1.2 จุดมุ่งหมายของ การกระทำ	179

หน้า

1.2	ประเภทของการปิดกั้น	180
1.2.1	การปิดกั้นโดยตรง	180
1.2.2	การปิดกั้นขึ้นที่สองหรือการปิดกั้นโดยทางอ้อม ...	181
1.2.3	การปิดกั้นขึ้นที่สาม	182
1.3	ข้อจำกัดเกี่ยวกับการปิดกั้น	182
1.3.1	บุคคลที่สามารถปิดกันได้	182
1.3.2	สถานที่ที่จะทำการปิดกั้น	182
1.3.3	วัสดุประสงค์ของการปิดกั้น	183
1.3.4	สาเหตุของการปิดกั้น	183
1.4	ประมาณวณภาพเบื้องต้น	184
1.5	การปิดกั้นตามกฎหมายไทย	185
1.5.1	บทบัญญัติของกฎหมาย	185
1.5.2	การซึ่งทางหรือโฆษณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาท แรงงาน	186
2.	การบอยคอต	191
2.1	ความหมาย	191
2.2	จุดมุ่งหมายของการกระทำ	192
2.3	รูปแบบของการบอยคอต	193
2.3.1	การบอยคอตโดยตรง	193
2.3.2	การบอยคอตขึ้นที่สอง	193
2.3.3	การบอยคอตขึ้นที่สาม	194
4.	(4) สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบสูงจ้างและนายจ้าง	196
	สิทธิของนายจ้างและสูงจ้างอันเนื่องมาจากการนัดหยุดงาน	196
1.	สิทธิของสูงจ้าง	196
1.1	สิทธิตามกฎหมาย	196
1.1.1	สิทธิในการร่วมกันนัดหยุดงาน	197

หน้า

1.1.2 สิทธิได้รับความคุ้มครองในการเข้าร่วมนัดหยุดงาน	198
1.1.3 สิทธิในการพูดอย่างเสรีและการส่งข่าวสาร	203
1.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ	203
1.2.1 สิทธิที่จะทำงาน	203
1.2.2 สิทธิที่จะได้รับเงินกองทุนการนัดหยุดงาน	204
1.2.3 สิทธิที่จะได้รับการนับอาชญากรรมทำงานให้ในระหว่าง การนัดหยุดงาน	206
1.3 สิทธิที่จะได้รับสวัสดิการและสิทธิในการเจรจา.....	207
1.3.1 สิทธิที่จะได้รับสวัสดิการบางประการ	207
1.3.2 สิทธิในการเจรจาด้วยความสมัครใจ	208
2. สิทธิของนายจ้าง	208
2.1 สิทธิปิดงาน	208
2.1.1 ความหมาย	208
2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการปิดงาน	209
2.1.3 การตัดสินใจปิดงาน	210
2.1.4 การใช้สิทธิปิดงาน	210
2.1.5 ค่าจ้างในระหว่างปิดงาน	212
2.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ	213
2.2.1 สิทธิที่จะคำเนินธุรกิจต่อไป	213
2.2.2 สิทธิที่จะจ้างบุคคลภายนอกทำงานแทนลูกจ้าง ที่นัดหยุดงานชั่วคราว	215
2.2.3 สิทธิที่จะจ้างสถานประกอบการอื่นผลิตสินค้าให้ ..	216
2.2.4 สิทธิที่จะไม่จ่ายค่าจ้างให้ลูกจ้างที่นัดหยุดงาน ...	217
หน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้าง	218
1. หน้าที่ของลูกจ้าง	218
1.1 หน้าที่ตามกฎหมาย	218

1.1.1	หน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานและหน้าที่ตามข้อตกลง สภาพการจ้าง	218
1.2	หน้าที่ความกฎหมาย	221
1.2.1	หน้าที่รักษาวัสดุประสงค์ไม่ให้ขัดต่อกฎหมาย	221
1.2.2	หน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย	221
1.3	หน้าที่รักษาความเป็นธรรมทางสัมคม	224
1.3.1	ต้องกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้าง	224
1.3.2	ต้องกระทำต่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง	224
1.3.3	เป็นมาตรการสุดท้ายที่จะนำมายใช้	224
1.3.4	ไม่ออาศัยความเดือดร้อนของประชาชนเป็นเครื่อง ต่อรองหรือบีบบังคับนายจ้าง	225
1.3.5	ไม่ขัดขวางสิทธิที่จะทำงานของลูกจ้างอื่น	225
2.	หน้าที่ของนายจ้าง	225
2.1	หน้าที่ตามสัญญา	225
2.2	หน้าที่ความกฎหมาย	226
2.2.1	ไม่กระทำการอันไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้าง	226
2.2.2	ไม่กลั่นแกล้งลูกจ้างโดยประการอื่น	229
2.2.3	หน้าที่ยกเลิกการปิดงาน	232
	ความรับผิดชอบของลูกจ้างและนายจ้าง	233
1.	ความรับผิดชอบของลูกจ้าง	233
1.1	ความรับผิดชอบตามกฎหมายแรงงาน	233
1.2	ความรับผิดชอบกฎหมายอาญา	235
1.2.1	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักร	235
1.2.2	ความผิดฐานบุกรุก	236
1.2.3	ความผิดฐานหมิ่นประมาท	239

1.2.4 ความผิดต่อเสรีภาพ	239
1.2.5 ความผิดต่อทรัพย์	240
1.2.6 ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	241
1.2.7 ความผิดลหุโทษ	241
1.3 ความรับผิดทางแพ่ง	241
1.3.1 ความรับผิดตามสัญญา	241
1.3.2 ความรับผิดทางละเมิด	243
1.3.3 ความรับผิดทางละเมิดเมื่อเกิดข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายอังกฤษ	245
1.3.4 ความรับผิดซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายของสิงคโปร์และมาเลเซีย	253
2. ความรับผิดของนายจ้าง	255
2.1 ความรับผิดตามกฎหมายแรงงาน	255
2.1.1 การกระทำอันไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้าง	255
2.1.2 ฝ่าฝืนข้อตกลงที่กฎหมายกำหนด	256
2.2 ความรับผิดทางแพ่ง	256
2.2.1 ความรับผิดตามสัญญา	256
2.2.2 ความรับผิดทางละเมิด	258
2.2.3 ความรับผิดทางอาญา	259
✓ (5) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนัดหยุดงาน	261
1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	261
1.1 ผลกระทบต่อลูกจ้าง	261
1.1.1 ไม่ได้รับค่าจ้างระหว่างการนัดหยุดงาน	261
1.1.2 ถูกเลิกจ้าง	261
1.2 ผลกระทบต่อนายจ้าง	267
1.2.1 สูญเสียวันทำงานและผลผลิต	267

1.2.2	สัญเสียงรายได้และผลกำไร	267
1.2.3	เสียงหายเนื่องจากผิดสัญญาภัยบุคคลภายนอก	268
1.2.4	ผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของนายจ้าง	268
1.2.5	ทำให้ดันทุนการผลิตสูงขึ้น	269
1.2.6	ผลกระทบต่อกิจการของนายจ้าง	269
1.3	ผลกระทบต่อค่าครองชีพ	270
1.4	ผลกระทบต่อการส่งเสริมการลงทุน	272
1.4.1	สภาพการณ์ทั่วไป	272
1.4.2	มูลเหตุทางด้านแรงงานที่นักลงทุนไม่กล้าลงทุน ..	274
1.4.3	ความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการนัดหยุดงาน ..	275
1.5	ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย	276
2.	ผลกระทบทางสังคม	277
2.1	ผลกระทบต่อประชาชน	277
2.2	ผลกระทบต่อการวางแผน	279
2.3	ผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรม	281
3.	ผลกระทบทางการเมือง	283
3.1	ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล	283
3.2	ผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ	285
6.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	287
1.	การยุบลิเก้นด์ทุกผลงานของจุกจ้าง	287
2.	การจำกัดสิทธิ์นักทุกงาน	288
2.1	การจำกัดสิทธิ์นักทุกงานโดยเด็ดขาด	288
2.2	การจำกัดสิทธิ์นักทุกงานกรณีพิเศษ	289
2.2.1	การจำกัดสิทธิ์นักทุกงานเฉพาะราย	288
2.2.2	การจำกัดสิทธิ์นักทุกงานเป็นการทั่วไป	289

3.	หลักเกณฑ์การนัดหยุดงานที่ยอมรับกันโดยทั่วไป	290
3.1	ผู้มีอำนาจจัดนัดหยุดงาน	290
3.1.1	ผู้มีอำนาจจัดนัดหยุดงานตามหลักสามัญ	290
3.1.2	ผู้มีอำนาจจัดนัดหยุดงานตามพระราชบัญญัติ แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518	291
3.1.2.1	ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ...	291
3.1.2.1	ลูกจ้างประจำที่กำหนดระยะเวลา การจ้างไว้แน่นอน	292
3.2	การรักษาหน้าที่ความข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือ หน้าที่รักษาสันติ	292
3.3	วิธีนัดหยุดงานที่ยอมรับโดยกฎหมาย	294
3.3.1	การนัดหยุดงาน	294
3.3.2	การปิดกั้น	295
3.3.3	การบอยคอต	298
3.4	วัตถุประสงค์ของการนัดหยุดงาน	300
3.5	ความเป็นธรรมทางลังคม	302
3.5.1	การนัดหยุดงานต้องเป็นการกระทำเพื่อให้มี การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง	302
3.5.2	การนัดหยุดงานต้องเป็นการกระทำต่อคู่กรณี	302
3.5.3	การนัดหยุดงานต้องเป็นมาตรการสุดท้ายที่จะ นำมาใช้	303
3.5.3.1	การแจ้งข้อเรียกร้อง	303
3.5.3.1.1	ความสมบูรณ์ของ ข้อเรียกร้อง	303
3.5.3.1.2	การแจ้งข้อเรียกร้องของ ลูกจ้างที่ไม่เคยแจ้งข้อ เรียกร้องมาก่อน	306

3.5.3.1.3 การแจ้งข้อเรียกร้องของ สูกจ้างชั้นผู้บังคับบัญชา..	307
3.5.3.2 การไกล์เกลี่ยข้อพิพาทแรงงาน	309
3.5.3.2.1 การแจ้งข้อเรียกร้อง ก่อนการนัดหยุดงาน ...	310
3.5.3.3 การนัดหยุดงานเนื่องจากนายจ้าง ฝ่าฝืนข้อตกลง	312
3.5.4 การนัดหยุดงานต้องเป็นการกระทำที่ให้ ความยุติธรรมแก่ฝ่ายหนึ่งตามสมควร	316
4. การตัดสินใจนัดหยุดงาน	316
5. การนัดหยุดงานอยู่ในที่ดึงของสถานประกอบการ	316
6. สิทธิของสูกจ้างอันเนื่องมาจากการนัดหยุดงาน	317
6.1 สิทธิความกฎหมาย	317
6.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ	317
6.3 สิทธิที่สูกจ้างจะได้รับสวัสดิการบางประการ	318
7. สิทธิของนายจ้าง	318
7.1 สิทธิปิดงาน	318
7.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ	318
8. ผลกระทบจากการนัดหยุดงาน	319
บรรณานุกรม	321
ประวัติผู้เขียน	335

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 รัฐบาล กฤษณาฯ และข้อพิพาทแรงงาน	
ถึงขั้นนัดหยุดงาน พ.ศ. 2499 - 2528	50
ตารางที่ 2 การพิพาทแรงงาน และการนัดหยุดงาน ปี 2516	52
ตารางที่ 3 จำนวนสหภาพแรงงานทั่วประเทศ ปี 2515 - 2528	
จำนวนองค์กรลูกจ้าง จำแนกตามประเภทองค์การ	53
ตารางดัชนีผู้บริโภคเทียบกับการนัดหยุดงาน พ.ศ. 2508 - 2520	271
ตารางแสดงจำนวนการขอรับการส่งเสริมการลงทุน เงินลงทุน และข้อพิพาทแรงงาน	
พ.ศ. 2512 - 2526	273
ตารางแสดงการนัดหยุดงานและวันทำงานที่สูญเสีย	276
ตารางแสดงสถิติการเลิกจ้างแรงงาน พ.ศ. 2525 - 2528	279
ตารางแสดงความคิดเห็นต่อสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม	281
ตารางแสดงความคิดเห็นต่อประเกษของบัญหาเศรษฐกิจที่น่าไปสู่การประกอบ	
อาชญากรรม	282

บหนฯ

1. ความเป็นมาของปัญหา

แม้ว่าสิทธิมนต์หยุดงานของลูกจ้างจะเป็นที่ยอมรับกัน โดยมีกฎหมายรองรับสิทธิ์ดังกล่าวของลูกจ้างในประเทศไทยเป็นเวลานับสิบปีแล้วก็ตาม แต่สิทธิมนต์หยุดงานของลูกจ้างก็ยังเป็นสิทธิ์ที่มีข้อจำกัดและมีเงื่อนไข กล่าวคือ ในกิจการที่จำเป็นต่อความสะดวกสบายและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยล้วนรวม (essential services) กฎหมายของประเทศไทยฯ รวมทั้งประเทศไทยมักห้ามลูกจ้างในกิจการที่จำเป็นและสำคัญทำการนัดหยุดงาน

สำหรับกิจการที่ลูกจ้างสามารถใช้สิทธิมนต์หยุดงานได้นั้น ลูกจ้างก็ยังจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน ดังนี้

1.1 ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องเป็นผู้มีอำนาจนัดหยุดงาน

1.2 ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องไม่ร่วมกันนัดหยุดงานในระหว่างที่ข้อตกลงมีผล
ใช้บังคับ

1.3 วิธีการนัดหยุดงานของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องเป็นที่ยอมรับโดยกฎหมาย

1.4 วัตถุประสงค์ของการนัดหยุดงานต้องขอบคุณภาพด้วยกฎหมาย'

1.5 การนัดหยุดงานต้องเป็นการกระทำที่ให้ความเป็นธรรมต่อสังคม เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างต่อคู่กรณีของตน และนำมาใช้เป็นมาตรการสุคท้ายในเมื่อไม่มีทางตกลงกันได้แล้ว

สิทธิมนต์หยุดงานของลูกจ้างไม่ใช้สิทธิ์เด็ดขาด ลูกจ้างจะใช้สิทธิมนต์หยุดงานได้โดยขอบคุณภาพ เมื่อไม่สามารถตกลงกับนายจ้างได้ และลูกจ้างได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการนัดหยุดงานที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว แต่ในทางปฏิบัตินั้น ลูกจ้างยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิมนต์หยุดงานในด้านต่าง ๆ อยู่มาก ทำให้ลูกจ้างปฏิบัติไม่ถูกต้อง

ตามขั้นตอนของกฎหมาย ประกอบกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่เกี่ยวข้องบางมาตรา ก่อให้เกิดปัญหาการตีความว่า การนัดหยุดงานของลูกจ้างจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

2. ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่สำคัญคือ การที่ลูกจ้างไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งเป็นการนัดหยุดงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการนัดหยุดงานของลูกจ้างไม่ชอบด้วยกฎหมาย ลูกจ้างอาจถูกนายจ้างเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชยโดยอ้างว่า ลูกจ้างจะใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายหรือละทิ้งหน้าที่การทำงานเกินกว่าสามวันทำงานติดต่อกัน ซึ่งเป็นผลร้ายต่อลูกจ้าง นอกจากนี้การนัดหยุดงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายยังมีโทษทางอาญาอันเป็นความผิดต่อรัฐอิกรัฐ ซึ่งถ้าพิจารณาในด้านของตัวลูกจ้างตามสภาพความเป็นจริงแล้วก็เหมือนกับว่า ลูกจ้างได้รับการลงโทษสองครั้งในการกระทำการนัดหยุดงานที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงในการทำงานของลูกจ้าง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมโดยส่วนรวมด้วย

3. ปัญหา

ปัญหาด้าน ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธินัดหยุดงานมหลายประการดังนี้

3.1 การจำกัดสิทธินัดหยุดงานในกรณีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 24 และ 35 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอย่างกว้างขวางในการจำกัดสิทธินัดหยุดงานของลูกจ้างเมื่อเห็นว่า การนัดหยุดงานนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศไทย โดยปกติแล้วการนัดหยุดงานย่อมทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศไทยเสมอ จึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนี้เปิดโอกาสให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจใช้คุ้ลพินิจในการจำกัดสิทธิการนัดหยุดงานอย่างกว้างขวางเกินไป

3.2 การจำกัดสิทธินัดหยุดงานเป็นการทั่วไป ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 36 ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธินัดหยุดงานเนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองไม่ปกติ อันเป็นการห้ามชั่วคราว แต่เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติแล้วรัฐบาลมักถ่วงเวลาประกาศยกเลิกการห้ามนัดหยุดงานดังกล่าว

3.3 ขอบข่ายบังคับของกฎหมาย พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ไม่ได้บัญญัติกเว้นการใช้บังคับเรื่องการใช้สิทธินัดหยุดงานกับลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน ลูกจ้างในงานเกษตรกรรม และลูกจ้างชั่วคราวไว้ ทำให้เกิดปัญหาว่า ลูกจ้างดังกล่าวจะใช้สิทธินัดหยุดงานได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

3.4 ในระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้องมีผลใช้บังคับ ลูกจ้างจะใช้สิทธินัดหยุดงานได้หรือไม่ เพียงใด และลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องยื่นข้อเรียกร้องก่อนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเดิมสิ้นอายุหรือไม่

3.5 วิธีการและรูปแบบของการนัดหยุดงานอย่างใดบ้างที่กฎหมายยอมรับ

3.6 วัตถุประสงค์ประการใดของการนัดหยุดงานจึงจะชอบด้วยกฎหมาย

3.7 ความสมบูรณ์ของข้อเรียกร้อง ถ้าข้อเรียกร้องของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานถูกต้องสมบูรณ์ ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานก็สามารถใช้สิทธินัดหยุดงานได้ ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ถ้าข้อเรียกร้องไม่ถูกต้องการใช้สิทธินัดหยุดงานของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานซึ่งอาจเป็นข้อเรียกร้องค้างกล่าวก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาคือ ในกรณีเข่นใจบ้างที่ถือว่าเป็นข้อเรียกร้องที่สมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ประการใด

3.8 การแจ้งล่วงหน้าก่อนการนัดหยุดงานกับการนัดหยุดงานต้องต่อเนื่องกันหรือไม่

3.9 ใครเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจนัดหยุดงาน การตัดสินใจนัดหยุดงานควรมีวิธีการอย่างใด

3.10 การนัดหยุดงานอยู่ในที่ตั้งของสถานประกอบการของนายจ้างจะกระทำได้เพียงใด และจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่

3.11 ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ลูกจ้างจะดำเนินการปิดกั้นและบอยคอตต์ (Picketing and boycott) นายจ้างได้หรือไม่ เพียงใด

4. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

4.1 ศึกษาประวัติ วิัฒนาการและแนวความคิดเกี่ยวกับการนัดหยุดงาน

4.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักการ ขอบเขตของการใช้สิทธิอันดับหยุดงานที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการจำกัดสิทธิ์ตั้งกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)

4.3 ศึกษาถึงการบังคับกันทางด้านแรงงานอันเนื่องมาจากข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งได้แก่ การปicketing และการบอยคอตต์ (boycott)

4.4 ศึกษาและวิเคราะห์สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบนายจ้าง ลูกจ้างอันเนื่องมาจากการนัดหยุดงาน

4.5 ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนัดหยุดงาน

4.6 เพื่อนำเสนอ ปรับปรุงแก้ไข กฎหมายเกี่ยวกับการนัดหยุดงาน และต้องการแสดงให้เห็นแนวการตีความกฎหมายในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่นายจ้างและลูกจ้างต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาและวิจัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ เป็นการวิจัยจากเอกสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในรูปแบบของหนังสือและบทความทางกฎหมาย ด้วยทักษะและแนวคิดพิพากษาของศาล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเนื่องจากหลักการและขอบเขตของการใช้สิทธิอันดับหยุดงานนี้มีวิัฒนาการอันยาวนานและด้อยเนื่องในกลุ่มประเทศที่พัฒนาทางอุตสาหกรรมแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รวมทั้งประเทศซึ่งได้รับอิทธิพลแนวความคิดทางกฎหมาย เกี่ยวกับการนัดหยุดงานจากประเทศตั้งกล่าวด้วยคือ ประเทศสิงค์โปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น และพิลิปปินส์ มาเป็นหลักในการศึกษาทั้งด้านแนวความคิด และด้วยทักษะและแนวความคิดทางกฎหมายของไทยในปัจจุบัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับด้วยทักษะและแนวความคิดทางกฎหมายของไทยในปัจจุบัน

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ การเข้าใจหลักการ ขอบเขต และขั้นตอนของการใช้สิทธิ นัดหยุดงานที่ถูกต้องเหมาะสมสมภาคายได้หลักเกณฑ์ของกฎหมาย และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังอาจเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความสงบและมั่นคงในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว